वीररत्नप्रेश्वरशिवायां एकोनविंशं
रत्नम्

४५७

ॐश्रीगणेशायनमः ॥ ॐपुराभानुमत्यभवद्राजा पूर्वंदेवव्रताङ्गतः एकदैकसाधनोभूत्वाखेटा
जीवेवनङ्गतः ॥ तत्रलब्धानीनवस्त्रोसौजातुतत्रसपोतकाम् मृगींदृष्ट्वैववाणेन धावतिस्मप्र
बाधितुम् ॥ सारान्नदिङ्गतंज्ञात्वाप्राद्रवद्भयविह्वला पुत्रप्रेम्णाववत्रेकण्ठीदृष्ट्वायविकलं
क्षिप्रगम् ॥ पर्यागत्वद्रुपत्त्यालिंकवृन्तंवक्रकच्चरम् कृत्वारवभूनरिहृतपौलकाननजं
मेः भ्रमद्भिर्भ्रममापन्नाहत्वानंभ्रमोलुलोठच ॥ प्रत्याहृत्वाप्यतंवान्नस्वपुराध्यानमन्वगात्
कृत्वानीशोकदग्धासौविस्मृतस्वकलेवरा ॥ दृष्ट्वातामन्वगायान्तींदयार्द्रहृदयोद्गतम्
उन्मोच्यमानुरप्रेतंनिहितंप्यागायद्यागतम् ॥ सापुत्रसङ्गताशोकदर्षोमुहितदृष्ट्वयम्
मुखमूर्ध्निविधायानतयामिलत्पुरश्लयायो ॥ अहोचरित्रंपरमाद्भुतंविभातैववसर्वत्रविश्रि

१. पृ. गेतेतराम् अस्मास्तु वा शुद्धिविवर्जितास्वपि दयायदि त्वं भवतोस्त्य दैहेतुकी ॥ तदयंभग
वंस्त्वावद्दयोपात्तं विधीयताम् तथायथास्य साक्षाद्द्याद्दयावसद्दयाभवेत् ॥ कियन्मात्रमि
दं स्वामिन्यदियं तृणजीविके वनेचरे दयासैव दयासिद्धिर्यया भवेत् ॥ ततो मुमुक्षुसमाग
त्य मृगीतान्यर्थगोचरः अन्तर्यामी विधातासौ प्राहैणीं चिन्तितं निशि ॥ भो दयापा
त्रस्तु मन्तेहं स्वतत्त्वश्रुते प्रभुः नैसर्गिकीं दयां दृष्ट्वा प्रसन्नोते र्पितं त्वयम् ॥ सामीप्यम
स्य पूर्णानस्य माहात्म्यं प्रलयावधि राज्यं चाखिलभूभागखण्डं भुङ्क्ष्व यदृच्छया ॥ कि
न्त्वियं पालनीया ते प्रजास्तु निखिलास्वपि कृपाफलं विचार्या ते जातैकं गृहमास्यलम् ॥
स्वाधीनेयं प्रजा राजंस्त्वतः पाल्यास्त्वयं दृढम् सर्वथाचायमादेशः स्वाधीनास्तु प्रजासु
ते ॥

उपकारपरिज्ञानमेवं मोऽस्यापचयकदाचन ॥ तद्वदेव नास्त्यते शस्यं येनचैतदुपक्रिया प्रसादपात्रं
नृपतेः प्रजाऽत्यनुग्रहासनम् रात्रिंदिवप्रयासेनवल्लीभिर्नरहृदोऽन्वहम् त्वग्दागारोऽहणं
पायसमाप्रवस्ताऽइमाः किल ॥ उक्तं च प्राज्ञैर्नैर्विज्ञै राज्ञो मुख्यं हि लक्षणम् तथा प्रसाद्याः सु
हृदो वेमाः स्युर्मुदिता यथा ॥ सर्वथा च यथा पुत्रः पितुः प्रीतिमयार्हति तथापराधकर्त्र्यो
पि प्रजाः स्युः प्रीतिभाजनम् स्वार्थे च विदुषा भूयो सत्या पीडा यथात्मनि तथास्तु च निबोधस्यं
सर्वस्याद्दृष्टान्तं कृतम् ॥ स्वदेहपुत्रदारादिसम्पदो नास्य दूरतः किम्पुनर्बाह्यसम्पत्तिः प्रजा
नां स्तुदुरहरणात् ॥ प्रत्यहं वापरोऽहं वा यत्किञ्चित्तनम्नु पालिताः तदायुक्तं हि दृष्टं दुर्यैकल्पे पुला
नसंशयः ॥ यथा प्रसादपात्रं त्वमपराधसहिष्णुता नास्ति त्वं त्वयि तस्यापि तेऽत्रोक्तं ॥ १९ ॥

सद्वचः ॥ यथापराधान्नमसे त्वमासां त्वां मसो विभुः न्यूनाधिकयुतं तं द्वेत्त्वये वाद्वादितास्तुष्टः ॥
२. भू. न्नेभते भूगमेमत्वापूर्वेन्नेमनसि वर्ततेन दाधियात्वं निश्चित्य नमस्येताः प्रभुः प्रजाः ॥ सबुद्ध्या
न्नेचुप्रेगविचिन्त्य स्वप्नं समाप्तस्त हृदब्जकोषः अभूत्प्रभुः कैश्चिद्दशाभिरुर्वीविख्यातकीर्ति
स्त्विद्भूगास्पदार्हः ॥ अलोद्दयावीजमिदं त्रिलोक्याममगण्यैवविद्याचरिन्नचुन्नु पोतोमृगी
नः सर्वविश्वमेतन्नस्वस्थ्ययथाभूदिति चिन्तनीयम् ॥ इति श्रीवीररत्नेश्वरप्रस्तावायां दया
रत्नमेकोनविंशम् ॥ १९ ॥

